Kevin Kline v vlogi detektiva Guya Noira

Radijski šov

Zdenko Vrdlovec

Vsaj v filmu je tako, da je neki šov, kateri koli že, zanimiv, če je prvi ali zadnji: če je torej edinstven, enkraten, kar je tudi pogoj njegove »dramatičnosti«. Če gre za prvi šov, je napetost v njegovi pripravi, kot je znano iz tradicije tako imenovanih *back stage* musicalov, pri zadnjem šovu pa je napetost zamenjana z nostalgijo: »zadnji šov« je zmeraj že spominski ali tisti, ki se ga spominjamo kot »nekaj najlepšega«. Še zlasti, če je to radijski šov: radio je sploh – ne le po zaslugi Allenovih *Dnevov radia* – privilegirani filmski objekt nostalgije. Še posebej, če je zadnji radijski šov obenem metafora za zadnji film, kot velja za Altmanov *Radijski šov*, o katerem je 81-letni in bolehni cineast tudi sam vedel, da je njegov zadnji film (kmalu po njegovi premieri je **Robert Altman** umrl).

A čeprav je zavestno zadnji film 81-letnega in bolehnega cineasta, *Radijski šov* ni niti najmanj morbiden ali »starčevsko betežen« film, niti ni kakšen povzetek njegovega opusa, čeprav seveda vsebuje Altmanove »avtorske sledi«, med katerimi je verjetno najprivlačnejši njegov humorni pristop. Ta je v *Radijskem šovu* tudi poosebljen, in sicer v liku zasebnega detektiva Guya Noira (**Kevin Kline**), varnostnika v Fitzgeraldovem gledališču, kjer vsako soboto zvečer poteka glasbeni šov *Prairie Home Companinon* (to je tudi izvirni naslov filma), ki ga prenaša radio. Guy Noir je tudi neke vrste Altmanov zastopnik, saj se predstavi kot tisti, ki ve »nekaj več«, kar drugi še ne vedo, namreč to, da je tokratna predstava zadnja, ker je gledališče odkupila neka korporacija, da bi ga podrla in zamenjala z donosnejšim parkiriščem. Čeprav za to ve zasebni detektiv, to dejstvo ni nekaj kriminalnega, marveč je vzeto in sprejeto kot nekaj samoumevnega v ameriški realnosti: »tako pač je«, kjer je kapitalistična realnost že postala »druga narava«. In s prav takšno sprijaznjenostjo z neogibnim to dejstvo tudi sprejmejo vsi nastopajoči, ki se izkažejo kot izkušeni profesionalci, se pravi: naj bo ta nastop zadnji ali ne, izpeljali ga bomo tako dobro kot vsakega doslej. Četudi najstarejši med njimi v zakulisju umre, potem ko je odpel svoj country komad in v svoji sobici v spodnjem perilu čakal na svojo ljubico: kljub tej smrti se mora predstava nadaljevati, »*the show must go on*«, kot da je pomembnejša od življenja in smrti, čeprav jo prenašajo in odnašajo radijski valovi. Sama predstava je glasbena in pevska, vodi pa jo legendarni in resnični **Garrison Keillor**, ki pevske točke spretno prepleta z oglaševalskimi sporočili; ta spektakelski del, v katerem izstopajo kavbojski par (Woody Harrelson in John C. Reilly) in sestrski country pevki (Meryl Streep in Lily Tomlin), je torej prepleten z zakulisnim dogajanjem, zaznamovanem z nostalgičnimi toni zadnjega šova. In z bežno navzočnostjo ženske v belem, ki se je nekoč smrtno ponesrečila, ko je v avtu poslušala radijski šov Fitzgeraldovega gledališča, in ki se je zdaj vrnila kot angel, da bi blagoslovila njegovo zadnjo predstavo; ta angel torej opleta s perutjo smrti, ki pa vseeno ne prežene humornih in celo poroglji vih tonov.